

КОНЦЕПЦІЯ «МІСЬКЕ ПЛЕМ'Я» І ТЕЛЕСЕРІАЛ «ДРУЗІ»

Русаков Сергій Сергійович,

к. філос. н., ст. викладач

кафедри культурології

Інституту філософської освіти і науки

НПУ імені М.П. Драгоманова

Серіал «Друзі» – один з найпопулярніших комедійних телепроектів, прем'єрні покази якого транслювались у США з 1994 по 2004 р. Серіал отримав широке визнання і безліч шанувальників по всьому світу, в тому числі і в Україні. На сьогоднішній день серіал транслюється на телеканалі «Новий», який орієнтується на молодіжну аудиторію, в ранковому ефірі в будні чотири години поспіль. Цей факт показує зацікавленість телеглядачів навіть після десяти років після закриття телепроекту, що дає нам право розглядати його як важливий культурологічний текст. Крім того, такий стійкий інтерес українського телеглядача свідчить про кроскультурний характер, який зумів набути серіал.

Наш дослідницький інтерес підсилюється тривалою трансляцією серіалу в українському телепросторі (окремі сезони показували на телеканалах 1+1, ICTV, Сіті), а також його цьогорічне визнання найкращим за всю історію існування серіалів. Такого висновку дійшли автори авторитетного видання «The Hollywood Reporter», які склали список 100 найкращих серіалів за результатами масштабного опитування впливових акторів, режисерів і продюсерів [4]. Ця медіа-новина сколихнула увагу широких кіл прихильників серіалу і знову підняла хвилю інформації про його ймовірне продовження. Цікаво, що для цього є суттєвий ґрунт, який свідчить про те, що проект може стати успішним. По-перше, інтернет-спільноти фанів в соціальних мережах вирізняються постійною активністю. По-друге, у найпопулярнішій світовій базі даних фільмів в Інтернеті (IMDb), яку формують телеглядачі, серіал займає 11-е місце, поступившись лише більш новим телепроектам. Отримав визнання телесеріал і серед американської гільдії сценаристів, яка у 2013 р. включила його у список серіалів і програм, що вирізняються найвидатнішими сценаріями (24 місце). Серіал і творча група також отримали шість премій «Еммі» і премія «Золотий глобус».

«Друзі» як явище популярної культури рубежу ХХ-ХХІ ст. стає для нас значущим культурологічним документом, який показує

результат унікальних соціальних змін, які відбулись у другій половині ХХ ст.

Рейчел, Моніка, Фібі, Джо, Чендлер і Рос є представниками міського племені. Незважаючи на різні соціальні, політичні, культурні погляди, вони підтримують один одного, дають поради і переживають найважливіші моменти життя, незважаючи на власті турботи. Концепцію міських племен розвинув журналіст і прихильник серіалу Ітан Уотерс. Автор говорить, що після повноліття для молоді людини починається низка змін квартир, роботи і сексуальних партнерів, а ось друзі залишаються поряд. Вони є основою міських племен. Цікаво, що Ітан Уотерс зараховує квартирне питання до важливих, а саме із заселенням Рейчел в квартиру Моніки розпочинається перший сезон серіалу. Протягом всіх 236 епізодів у цій квартирі встигли пожити всі головні герої.

В чому причина появи міських племен? Одним з пояснень є специфіка американської культури, в якій індивідуалізм займає чільне місце. Літературний критик це називає національною «релігією самозабезпечення», а історик Девід Поттер підкреслив, що американці розглядають це поняття як святиню. Крім економічної незалежності та соціальної захищеності, що стало можливим в другій половині ХХ ст., формування нової субкультури пояснюється загальносвітовими культурними та історичними змінами, які Еміль Дюркгайм називав «культури індивіда». На думку французького соціолога культ індивіда є результатом переходу традиційних сільських громад до індустріальних міст. Міста створили нові умови, де люди отримують змогу активного соціального існування.

Поступово у ХХ ст. формується нова міська інфраструктура, яка визначає новий спосіб життя. Е. Кляйнберг простежуючи культурно-історичні витоки індивідуалізму пише, що з цього часу можна не обмежуватися окремими будівлями, клубами, міськими районами або містами, створюється цілий ряд закладів (спортзали, кав'ярні, клуби, житлові комплекси), де можна знайти однодумців [2]. Саме тому ми не можемо однозначно відповісти, яка локація серіалу є головною – квартира Моніки чи кав'ярня. Якщо раніше основним місцем розгортання сюжету була якась одна локація, то «Друзі» демонструють нові можливості міста. Бари, ресторани, зони розваги і жвава торгівля на центральних площах дозволяють вийти за межі квартири молодому дорослому, що активно використовується творцями серіалу. Невипадково однією з розробок серіалу був проект під робочою назвою «Кафе Безсоння».

Чим же викликаний інтерес глядачів? Що змушує знов і знов зазирати через жовте вічко в квартиру Моніки, а також відчувати смак

кави у «Central perk»? Оглядач Люсі Манген у рік закриття серіалу влучно висловила: «Ці шестеро одразу стали рідними і залишалися з нами протягом десяти років. “Друзі” були єдиною програмою про нас» [3]. Герої серіалу для глядачів стали друзями. Про це говорить і цьогорічний телеанонс на українському каналі: «Коли сумно. Коли проблеми на роботі... і в особистому житті. Справжні друзі пізнаються в HD. Відтепер улюблений серіал у HD форматі» [1].

Цікаво, що анонс показує на специфіку телесеріалу, яка по-лягає в іронії і гуморі, який передається за допомогою гри слів та каламбурів.

Отже, серіал «Друзі» показує відносини між молодими людьми, які багато глядачів захотіли відтворити в реальності. Ставши успішним культурним феноменом, серіал стає важливим культурологічним текстом, який допомагає вивчити світогляд молоді рубежу ХХ-ХХІ ст.

Список рекомендованої літератури:

1. Анонс серіалу Друзі на Новому каналі [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=yA-XNOQeg40>
2. Кляйнберг Э. Жизнь соло: Новая социальная реальность / Эрик Кляйнберг. – М.: Альпина нон-фикшн, 2014. 279 с.
3. Mangan Lucy Six of the best [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.dawn.com/weekly/review/archive/040506/review1.htm>
4. Hollywood's 100 Favorite TV Shows [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.hollywoodreporter.com/lists/best-tv-shows-ever-top-819499>

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКИХ ТЕЛЕФІЛЬМІВ

Жеребко Олександр Петрович,
аспірант Київського національного
університету культури і мистецтв,
e-mail: television@i.ua

На сучасному етапі розвитку українського суспільства важливим залишається питання наповнення глибоким корисним змістом соціокультурного простору, який обумовлений трансформаціями та змінами різних сфер життя соціального середовища. Вирішення такого